

Dysgu Siarad

Oedrannau a Chyfnodau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Oedrannau a Chyfnodau 6 Mis

Maenchi beth'n
gwblu chynwysu pan
fyddwch chi'n siarad
â nhw.

Maen nhw'n
amwysu gyda
syrus, bwllych
chi'n dweud syrus
fel 'bababab'.

Maen nhw'n
dechrau deall pan
dweud pethau wrth
i chi eu gwneud, fel
'tata' neu 'i fyw'.

Maen nhw'n dechrau
gennu, fel cuddio'n
mynedi ac yn dweud
bwl.

AWGRYM DA

Siaradwch â'ch babi wrth
wneud pethau gyda'ch
gilydd, newid cerbynnau/
cyltau, bwydo neu wrth
fynd am dro.

Oedrannau a Chyfnodau 1 Oed

Bydd eich babi'n
sgwrsio â chi ac yn
dechrau defnyddio
amwysu pan umffwyr
bryd hnw.

Etallai na fydd eu
geiriau newydd yn
swlio fel gennu
oedolion, ond byddwch
yn gwybod beth maen
nhw'n ei olygu.

Maen nhw'n gallu
gwneud pethau syml
ac ydynt chi'n gofyn
idyn nhw ac yn
gweud ystymlia, fel
'rho fe i Mam'.

Maen nhw wrth eu
bodd yn eich camwl,
yn gwyllo'ny hylt rydych
chi'n ei wneud,
a chymyd trô yn
gwneud syniau gyda
chi.

AWGRYM DA

Helpwch eich babi
i wrando drwy ddiffodd
y teledu a sgriniau pan
fyddwch chi'n siarad
a chwarae gyda nhw.

Oedrannau a Chyfnodau 3 Mis oed

Bydd eich plentyn bach yn
dechrau defnyddio mwy o
eiriau, tua 20 o honyn nhw.
Er nad ydyn nhw'n swlio'n
gwbl gywir etallai, rydych chi'n
gwybod beth maen nhw'n
ceisio ei ddweud.

Gallen nhw ddod
o hyd i bethau rydych
chi'n gofyn amdanynt
nhw, fel lluniau mewn
llyfr neu deganau
yn yr ystafell.

Byddan nhw'n
defnyddio llawer o
barablu a geiriau ac
etallai'n 'siarad' wrth
chwarae.

Maen nhw'n dechrau
egsug wrth chwarae gyda
pethau, fel dal ffôn i'w
clust neu yfed allan
o gwpan tegan.

AWGRYM DA

Helpwch eich plentyn
i ddysgu geiriau newydd
drwy siarad am y pethau
welwch chi. Defnyddiwch
yr enwau cywir am bethau
a siaradwch am beth maen
nhw'n ei wneud.

Oedrannau a Chyfnodau 2 Oed

Maen plant yn
deall brawddegau
harsch, fel 'mae
dy esgidiau di
lan ioff'.

Maen nhw'n
dechrau defnyddio llawer
o eiriau uwch, se
neuo fwy.

Maen nhw'n
dechrau rhoi rhai geiriau
at ei gilydd i greu
brawddegau, fel 'bwl
wedi mynd' neu
pwl Dadi'.

Maen nhw'n
gallu chwarae
o'r ymchle a phleini eraill.

AWGRYM DA

Helpwch eich plentyn
i ddysgu geiriau a
brawddegau newydd drwy
ychwanegu gair at rywbeth
maen nhw'n dweud. Os
ydyn nhw'n dweud 'cath'
gallwch ddweud 'ie, mae'r
gath yn cysgu'.

Oedrannau a Chyfnodau 3 Oed

Mae plant yn
defnyddio
brawddegau hirach
fel, 'Dwi wedi gweld
Mam' neu 'Dwi i'n
mynd i nôl car'.

Etallai y bydd
plant yn bwlgu
dios eu geiriau ac
yn ailadrodd eu
hunain.

Maen nhw'n
dechrau deall
geiriau cwestiynau
fel 'pwy?', 'beth?' a
'ble?'.

Maen nhw'n
mwynhau chwarae
gemau gyda phlentyn
eraill ac yn deall sut
mae cymryd tro.

AWGRYM DA

Rhowch amser i'ch plentyn
siarad â chi. Os ydynt chi'n
brysor, dywedwch hynny a
mynd yn ôl atyn nhw pan
fydd gennych fwy o amser i
wrando ac ymuno yn y sgwrs.

Oedrannau a Chyfnodau 4 Oed

Mae hyd yn oed babi
fydd ddim yn adnabod eir
plentyn yn dda yn deall beth
maen nhw'n ei ddweud, ond
etallai fod amwysu'n
mwyd o hyd, fel 'i', 'th', 'af',
'ta', 'na', 'ch' ac 'll'.

Mae plant yn
gofyn lluo
cwestiynau
yn eiddoedd
pam...?

Mae'n plentyn yn
dechrau deall gennu llyw
mwy ac amser fel 'dangos
tri bwl i mi', 'rydyn ni'n
mynd lory'.

Maen nhw'n gallu
defnyddio rhai geiriau
i ddechrau wyllych
chi a'u maen nhw'n
beirio, a bwl am llyw
syniadu.

AWGRYM DA

Siaradwch â'ch plentyn
am yr hyn maen nhw'n ei
wneud yn byrach na gofyn
pentwr o gwestiynau. Gall
cwestiynau wneud i plentyn
deimlo dan bwysu i siarad.

Oedrannau a Chyfnodau 5 Oed

Gall eich plant roi'r
gorau i'r hyn maen
nhw'n ei wneud
o gwrando amoch
chi pan fyddwch chi'n
dweud eu henw.

Maen nhw'n deall
brawddegau hir gyda
mwy o wybodaeth, fel
'chwilia am bensiiliau
lliw oren a du'.

Maen nhw'n cael
y rhan fwyaf o'r synau
mewn geiriau'n iawn, er
bod rhai geiriau hirach
fel 'cyfrifiadu'r' braidd
yn anodd o hyd.

Maen nhw'n gallu
defnyddio iaith mewn sawl
ffordd wahanol, i sôn am eu
teimladau, darbwyllo eraill
neu anghytuno.

AWGRYM DA

Edrychwch ar lyfrau stori
gyda'ch gilydd a siaradwch
am y lluniau. Mae rhannu
llyfrau gyda'ch plentyn yn
eu helpu i ddysgu geiriau
newydd.

Help your baby to listen by turning off the TV and screens when you talk and play with them.

Help your toddler learn new words by talking about what you can see. Use the right names for things around them and talk about what they are doing.

Give your child time to talk with you. If you are busy, say so and go back to them when you have more time to listen and join in with them.

Look at story books together and talk about the pictures. Sharing books with your child helps them to learn new words.